

TOHLE JE SVĚTOVÉ DĚDICTVÍ TOHLE JE

PETRA HUBATKOVÁ

petra.hubatkova@amo.cz

Pražský studentský summit

Pražský studentský summit je unikátní vzdělávací projekt existující od roku 1995. Každoročně vzdělává přes 300 studentů středních i vysokých škol o současných globálních tématech, a to především prostřednictvím simulace jednání tří klíčových mezinárodních organizací – OSN, NATO a EU.

 studentsummit.cz

 [instagram.com/praguestudentsummit](https://www.instagram.com/praguestudentsummit)

 summit@amo.cz

 twitter.com/studentsummit

 [facebook.com/studentsummit](https://www.facebook.com/studentsummit)

 [youtube.com/studentsummit](https://www.youtube.com/studentsummit)

Asociace pro mezinárodní otázky (AMO)

AMO je nevládní nezisková organizace založená v roce 1997 za účelem výzkumu avzdělávání v oblasti mezinárodních vztahů. Tento přední český zahraničně politický think-tank není spjat s žádnou politickou stranou ani ideologií. Svou činností podporuje aktivní přístup k zahraniční politice, poskytuje nestrannou analýzu mezinárodního dění a otevírá prostor k fundované diskusi.

Petra Hubatková

Autorka je spolupracovnicí Asociace pro mezinárodní otázky a členkou přípravného týmu Pražského studentského summitu.

Autorka: Petra Hubatková

Imprimatur: Konstantin Sulimenko, Michal Beneš,
František Novotný, Eliška křížová

Jazyková úprava: Alžběta Filipková

Sazba: Andrea Tunysová

Grafická úprava: Jaroslav Kopřiva

**Vydala Asociace pro mezinárodní otázky (AMO)
pro potřeby XXIV. ročníku Pražského studentského
summitu.**

© AMO 2018

Asociace pro mezinárodní otázky (AMO)

Žitná 27, 110 00 Praha 1

Tel.: +420 224 813 460, e-mail: summit@amo.cz

IČ : 65 99 95 33

www.amo.cz

www.studentsummit.cz

	1 Úvod	— 3
	2 Počáteční impulsy	— 3
	3 Materiální a nemateriální dědictví	— 4
3.1 Úmluva o ochraně kulturního a přírodního dědictví		— 5
	4 Seznam světového dědictví	— 5
	4.1 Průběh zápisu	— 5
	4.2 Podmínky zápisu na Seznam světového dědictví	— 6
	4.3 Periodický reporting	— 7
	5 Seznam světového dědictví v ohrožení	— 7
5.1 Vyškrtnutí statků ze Seznamu světového dědictví		— 7
	6 Světové dědictví v České republice	— 8
	7 Závěr	— 8
	Doporučené zdroje	— 10
	Seznam použitých zdrojů	— 11

1 Úvod

Na tento symbol s vysokou pravděpodobností za svůj život narazil už minimálně jednou každý, kdo čte tyto řádky. A pokud ne, tak se nedíval dost pozorně. Jedná se totiž o znak, kterým se označují významná místa zapsaná na *Seznamu světového dědictví Organizace OSN pro výchovu, vědu a kulturu* (UNESCO), jednom z nejstarších, nejrozsáhlejších a světově nejznámějších projektů této organizace. Proč ale tato iniciativa vznikla a v čem konkrétně spočívá?

Preambule *Úmluvy o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví* z roku 1972, kterou byly završeny téměř dvacetileté snahy o ochranu dědictví, upozorňuje, že kulturní a přírodní dědictví je v důsledku prohlubujících se změn ve

společenském i ekonomickém životě ohrožováno stále ve větší míře. Současně konstatuje, že existují jisté kulturní a přírodní statky, které mají mimořádný význam pro celé lidstvo, a v jejich případě je zvláště důležité, aby se ve prospěch jejich ochrany před nepříznivými vlivy spojilo mezinárodní společenství, a jejich světově výjimečná hodnota tak zůstala zachována.¹

Následující text shrnuje, co bylo impulsem ke vzniku takového projektu, jak je Světové dědictví vnímáno v současnosti a jakým výzvám čelí. Dostat se ale pod ochranná křídla Světového dědictví a udržet se pod nimi není jednoduché, a proto je důležité zmínit i procedurální záležitosti a náležitosti.

2 Počáteční impulsy

Hrůzy druhé světové války neměly na svědomí pouze ztrátu mnoha nevinných životů, ale také více či méně nenávratné poškození některých významných památek. V reakci na žalostný poválečný stav vznikla v roce 1954 *Úmluva na ochranu kulturních statků za ozbrojeného konfliktu* – tzv. *Haagská úmluva* a její první protokol.²

Jak se ale ukázalo, válka nebyla jediným zdrojem ohrožení pro kulturní dědictví. Rizikem se stal i regionální rozvoj. V 60. letech vznikl v Egyptě plán na realizaci stavby Asuánské přehrady,³ která měla pomoci zamezit každoročním záplavám v okolí Nilu. Jeho uskutečnění by však znamenalo zaplavení údolí, kde se nacházel historicky významný chrámový komplex Abú Simbel. Na naléhání vlád Egypta a Súdánu zahájilo UNESCO záchrannou kampaň, během níž byla památka za účasti mezinárodního týmu archeologů a dalších specialistů rozebrána a následně přemístěna o přibližně 65 metrů výše na uměle vytvořenou vyvýšeninu. Výstavba vodního díla se tedy nakonec realizovala.⁴ Na úspěšnou záchrannou misi poté navázaly další obdobné operace.⁵

V roce 1965 na tyto snahy navázala i Generální konference UNESCO ve Washingtonu, která vyzvala k mezinárodní spolu-

práci v oblasti ochrany jak kulturního, tak i přírodního světového dědictví a přišla s ideou vytvoření „Nadace světového dědictví“. Návrh byl prezentován v roce 1972 ve Stockholmu na konferenci OSN o životním prostředí, která byla podnětem pro vznik *Úmluvy o ochraně kulturního a přírodního dědictví* na 17. zasedání Generální konference UNESCO téhož roku. Roku 1975 vstoupila tato úmluva v platnost.⁶ V mezidobě Generální konference UNESCO ve Washingtonu a konference OSN o životním prostředí v roce 1970 navíc vznikla ještě *Úmluva opatření k zákazu a zabránění nedovoleného dovozu, vývozu a převodu vlastnictví kulturních statků*. Ta se věnuje ochraně sbírek a nelegálnímu mezistátnímu obchodu s movitým kulturním dědictvím jako jsou sochy, obrazy, etnografické materiály apod.⁷

V roce 2001 se k *Úmluvě o ochraně kulturního a přírodního dědictví* přidala ještě *Úmluva o ochraně kulturního dědictví pod vodou*, jejíž signatářem, na rozdíl od všech ostatních, Česká republika není, ač je tato smlouva komplementární k *Úmluvě OSN o mořském právu* a k *Úmluvě o zachování nemateriálního kulturního dědictví* z roku 2003,⁸ jejíž dojednání Česká republika iniciovala.

3 Materiální a nemateriální dědictví

Na základě výše zmíněných úmluv rozlišujeme celkem čtyři druhy dědictví – nemovité kulturní a přírodní dědictví, movité kulturní dědictví včetně dědictví pod mořskou hladinou, nemateriální kulturní dědictví a dokumentární dědictví.⁹ Do nejnověji vzniklého nemateriálního kulturního dědictví lze zařadit orální tradice, dovednosti, znalosti, zvyky a další žijící projevy dané kultury, které nelze materiálně zachytit. Důležitost nemateriálního kulturního dědictví, obzvláště v době silící globalizace, spočívá především v uchování kulturní diverzity, podpoře mezikulturního dialogu a toleranci odlišných kulturních projevů.¹⁰ Na *Seznamu nemateriálního kulturního dědictví* jsou zapsány například tradiční tance na Bali,¹¹ české zvyky na tomto seznamu reprezentují mj. verbuňk, jízda králů nebo nedávno připsané loutkářství.¹²

O dva roky starší podvodní kulturní dědictví zahrnuje všechny pozůstatky lidské existence, ať už kulturního, historického či archeologického rázu, které jsou částečně nebo úplně pod vodou, periodicky nebo kontinuálně po dobu minimálně 100 let.¹³ Typickým příkladem je vrak lodi Titanic.¹⁴

Zvláštní postavení mezi ostatními „Seznamy“ UNESCO má segment tzv. dokumentární dědictví. Na rozdíl od ostatních úmluv není tento typ v rámci UNESCO ošetřen smluvně. Za účelem jeho správy byl zřízen v roce 1992 speciální Program UNESCO Paměť světa a o tři roky později i *Registr Paměť světa*.¹⁵ Zapisují se do něj nejvýznamnější dokumenty, které lidstvo zdědilo od minulých generací, a to dokumenty nejen ve formě psané nebo tištěné, ale i filmové nebo třeba i ve formě tapiserie. Cílem je nejen zvýšit povědomí o těchto důležitých dokumentech, ale také je např. digitalizovat a zpřístupnit je tak široké veřejnosti nebo poskytnout odbornou asistenci, trénink a konzultace při udržování těchto dokumentů.¹⁶ Příkladem mohou být poznámky a rukopisy George Orwella¹⁷ nebo sbírka periodik českého a slovenského samizdatu z let 1948–1989.¹⁸

Kulturní a přírodní dědictví, kterému bude věnován zbytek tohoto pojednání, označuje všechny hmotné nemovité statky, které jsou nějakým způsobem jedinečné a vyobrazují unikátnost lidské tvorby či přírodních jevů. V praxi se často jedná o celá města nebo jejich části, samotné budovy, národní parky a jiné územní celky. Hlavní myšlenkou Světového dědic-

POČÁTEČNÍ IMPULSY

1954

Vznik Úmluvy na ochranu kulturních statků za ozbrojeného konfliktu – tzv. Haagská úmluva a její první protokol

60. LÉTA

Stavba Asuánské přehrady a přesun chrámu Abú Simbel

1965

Návrh na vytvoření „Nadace světového dědictví“ na Generální konferenci UNESCO ve Washingtonu.

1972

Konference OSN o životním prostředí ve Stockholmu následovaná vznikem Úmluvy o ochraně kulturního a přírodního dědictví

2001

Vznik Úmluvy o ochraně kulturního dědictví pod vodou

2003

Vznik Úmluvy o zachování nemateriálního kulturního dědictví

tví není ochrana jednotlivých památek, ale uchování jakéhosi společného celosvětového odkazu, který, v přeneseném slova

smyslu, náleží každému stejným právem a na jehož ochraně se i mezinárodní komunita podílí rovnocenně.¹⁹

3.1 Úmluva o ochraně kulturního a přírodního dědictví

Úmluva o ochraně kulturního a přírodního dědictví (Convention Concerning the Protection of the World Cultural and Natural Heritage, známá i jako Úmluva o ochraně světového dědictví, dále jen Úmluva) stanovuje mezi smluvními státy pravidla mezinárodní spolupráce, jejichž cílem má být zabezpečení, ochrana a zachování kulturního a přírodního světového dědictví výjimečné hodnoty pro budoucí generace. Zároveň přistoupením státu k *Úmluvě* mu vzniká povinnost vyvinout maximálním úsilím ve stejné otázce i na lokální úrovni, tedy na území daného státu. *Úmluva* poskytuje návod, jak signatářské státy mohou těmto požadavkům vyhovět a lokální i mezinárodní úrovni. Kromě závazku ochrany a spolupráce mají signatářské státy povinnost přispívat do Fondu pro světové dědictví, který se *Úmluvou* založil.²⁰ K 9. září 2018 ratifikovalo tento dokument už 193 států. Pro Českou republiku je závazný od roku 1993.²¹

3.1.1 Výbor světového dědictví

Úmluvou byl také v neposlední řadě založen Výbor světového dědictví (*The World Heritage Committee*, dále jen Výbor). Ten je složen ze zástupců 21 smluvních států *Úmluvy*, kteří jsou voleni na Valném shromáždění těchto států (*General Assembly*). Rozsah činnosti Výboru je obzvláště široký: od vytváření rozpočtu a alokování financí, přes vyhodnocování nominací na *Seznam světového dědictví (World Heritage List, dále jen Seznam)* a jeho aktualizaci a monitorování zapsaných památek, po sestavování *Seznamu světového dědictví v ohrožení (List of World Heritage in Danger)*.²² Rozhodnutí Výboru se zakládají na objektivních a vědeckých základech, které mohou být konzultovány s poradními organizacemi: Mezinárodní radou pro památkovou péči (ICOMOS) a Mezinárodním svazem ochrany přírody (IUCN). Obě dvě organizace jsou také zakotveny v *Úmluvě*.²³

4 Seznam světového dědictví

Seznam světového dědictví byl vytvořen na základě *Úmluvy o ochraně světového dědictví*²⁴ a v současné době je na něm zapsáno 1092 památek.²⁵ O zápisu nominovaných statků rozhoduje Výbor, který při vyhodnocování nominačních dokumentací, které se při podání nominace předkládají, pracuje i s odbornými posudky právě ICOMOS a IUCN. Po zápisu Výbor dohlíží na stav památky a vyhodnocuje rozsah a vážnost případných škod.²⁶

Jaký přínos pro kulturní a přírodní dědictví vůbec spočívá

v zápisu na *Seznam světového dědictví*? Kromě získání celosvětové prestiže pod značkou Světového dědictví je příslušným institucím, které o památku pečují, nabídnuta také řada vysoce kvalifikovaných odborníků poskytovaných Výborem. Ti mohou zajistit např. administrativní podporu, podílet se na údržbě památky nebo pomoci řešit krizové situace. V neposlední řadě instituce získá finanční prostředky z Fondu pro světové dědictví na správu památky.²⁷

4.1 Průběh zápisu

Prvním důležitým krokem každého státu na cestě k zapsání památky na *Seznam* je zmapování a soupis „nejdůležitějších z důležitých“ kulturních a přírodních památek na území daného státu. Jinými slovy vytvoření tzv. *Indikativního seznamu (Tentative List)* daného státu. Současně se s jeho vytvořením vypracovává nominační dokumentace k danému nominovanému objektu, jež by měla být velmi podrobná a zahrnovat všechny důležité dokumenty, mapy a jiné materiály týkající se dané pa-

mátky. Nominace je poté předána Centru pro světové dědictví (*World Heritage Centre*),²⁸ tedy koordináčnímu orgánu veškerých aktivit souvisejících se světovým dědictvím, od každodenního managementu jednotlivých programů světového dědictví po poskytování poradenství smluvním státům v otázce nominací.²⁹ Centrum vypracovanou nominační dokumentaci poté předá poradním organizacím, ICOMOS v případě kulturního a IUCN v případě přírodního dědictví, na přezkoumání

a vypracování odborného posudku. Za konečné rozhodnutí, jestli nominovaný objekt bude nebo nebude zapsán, však zodpovídá Výbor, který se mj. za tímto účelem každoročně schází. Po přezkoumání žádosti a nominační dokumentace může dojít ke čtyřem scénářům:

1. nominovaná památka bude zapsána na Seznam světového dědictví,
2. budou vyžádány doplňující informace od daného státu,
3. nominace bude Výborem pro světové dědictví odložena,
4. nominace bude definitivně zamítnuta.³⁰

4.2 Podmínky zápisu na Seznam světového dědictví

Aby památka mohla být zapsána na Seznam světového dědictví, musí ve své nominační dokumentaci prokázat, obhájit a zdůvodnit 3 hlavní podmínky. Památka musí vykazovat známky:

1. autentičnosti,
2. integrity,
3. mimořádné univerzální hodnoty.³¹

Autentičnost

Pro splnění podmínky autentičnosti musí být daná památka zachována ve stavu, který se co nejvíce přibližuje stavu původnímu (resp. stavu z období, pro které je daná památka zapisována), ať už z hlediska funkce, vzhledu, materiálu či jinému kritériu. Tento bod v praxi nejvíce úzce souvisí s problematikou rekonstrukcí a restaurování. Během oprav je velký důraz kladen na to, aby probíhaly jen v případě absolutní nutnosti a i v takovém případě co nejcitlivějším způsobem a s kompletní a detailní dokumentací.³² V nominační dokumentaci je pro obhájení této podmínky a případný popis důvodu a průběhu oprav vyhrazeno Prohlášení o autentičnosti.³³

Integrita

Integritou nominované památky se rozumí celkové vyznění a charakter navrhovaného objektu. Při jejím posuzování je třeba se zaměřit na to, do jaké míry nominovaný statek obsahuje všechny prvky nezbytné k vyjádření výjimečné světové hodnoty, zda je dostatečně rozsáhlý, aby umožnil učinit si komplexní představu o charakteristických znacích typických pro danou kulturní či přírodní oblast. Poslední bod, jenž se u integrity posuzuje, je otázka míry působení negativních vnějších vlivů spojených s vývojem či údržbou.³⁴

Pro zápis na Seznam světového dědictví musí památka buď

- i. představovat mistrovské dílo tvůrčího lidského ducha; nebo
- ii. svědčit o výrazném vlivu po dané období nebo v určité kulturní oblasti na vývoj architektury nebo technologie, monumentálních umění, urbanismu nebo tvorbu krajiny; nebo
- iii. přinášet jedinečné, nebo alespoň výjimečné svědectví o kulturní tradici nebo o živé, či již zaniklé civilizaci; nebo
- iv. představovat výjimečný příklad určitého typu stavby nebo architektonického či technologického souboru anebo určité krajiny, který je dokladem jednoho či více významných období lidských dějin; nebo
- v. být výjimečným příkladem tradičního lidského sídla, tradičního využití území nebo moře, které je reprezentativní pro určitou kulturu (nebo kultury) či pro interakci člověka a životního prostředí, zejména pokud se toto prostředí stalo zranitelným pod dopadem nezvratné změny; nebo
- vi. být přímo, nebo hmotně spojen s událostmi nebo živými tradicemi, ideami, vírami nebo s uměleckými a literárními díly, které mají mimořádnou univerzální hodnotu [Výbor se domnívá, že toto kritérium má být, pokud možno, užíváno společně s dalšími kritérii]; nebo
- vii. představovat mimořádné přírodní jevy nebo oblasti s přírodní krásou mající mimořádný estetický význam; nebo
- viii. být mimořádně reprezentativními příklady hlavních stádií v dějinách Země, včetně svědectví o vývoji života, geologických procesech probíhajících při vývoji zemských útvarů nebo geomorfologických či fyziografických prvků majících vysoký význam; nebo
- ix. být mimořádně reprezentativními příklady ekologických a biologických procesů v průběhu evoluce, a vývoje ekosystémů a společenství suchozemských, sladkovodních, přímořských a mořských rostlin a živočichů; nebo
- x. obsahovat přirozená stanoviště nejreprezentativnější a nejdůležitější pro zachování biologické rozmanitosti in situ (na původním místě, tam kde je zkoumáno), včetně těch, kde přežívají ohrožené druhy mimořádné univerzální hodnoty z hlediska vědy nebo ochrany.⁵⁰

Mimořádná univerzální hodnota

Mimořádná univerzální hodnota je klíčovým pojmem při prověřování zápisu nominovaného statku na *Seznam*. Termín označuje vlastnost objektu, jehož mimořádný kulturní a/nebo přírodní význam se dotýká lidstva jako takového a který širou měrou přesahuje národní hranice státu, v němž se památka nachází. Jeho hodnota je stejně cenná pro současné i pro budoucí generace lidstva jako celku.³⁵ Nominovaný objekt musí ve své nominační dokumentaci v rámci Prohlášení o mimořádné hod-

notě prokázat, že hodnota statku je světově výjimečná, přínosná a nepochybnitelná.³⁶ V praxi se jako souhrnné měřítko pro určení těchto podmínek užívá celkem deset kritérií. Prvních šest (i.-vi.) souvisí s památkami kulturními, poslední čtyři (vii.-x.) se uplatňují při zápisu památek přírodních. Dle Operačních směrnic (*Operational Guidelines*) musí navrhované statky vykazovat alespoň jeden z 10 bodů. Pokud splňuje památka zároveň jedno z prvních šesti a jedno z posledních čtyř kritérií, mluvíme o památce smíšené.³⁷

4.3 Periodický reporting

Periodický reporting je mechanismus *Úmluvy*, který umožňuje kontrolovat současný stav všech památek zapsaných na *Seznamu světového dědictví*. Každých šest let jsou smluvní státy jednoho konkrétního regionu vyzvány, aby odevzdaly World Heritage Centre vyplněný dotazník, který zkoumá stav za-

psaných objektů. Centrum předá dotazníky Výboru, který je přezkoumá a na základě odpovědí formuluje doporučení a regionální akční plán. Od smluvních států se poté očekává, že doporučení a plán implementují do současných postupů při správě památky.³⁸

5 Seznam světového dědictví v ohrožení

Seznam světového dědictví v ohrožení je speciální podseznam *Seznamu světového dědictví*. Zapisují se do něj památky, které mohou být přímo nebo potenciálně ohroženy nejrůznějšími událostmi. Takovou událostí může být ozbrojený konflikt, zemetřesení a další přírodní katastrofy, znečištění, nekontrolovatelná urbanizace, neudržitelný turismus, následky činnosti těžebního průmyslu aj. Na základě *Úmluvy* má Výbor pravomoc zapsat tyto objekty na *Seznam světového dědictví v ohrožení*, který tak těmto objektům přidělí status památek vyžadujících prioritní ochranu. Zároveň může uvolnit prostředky z Fondu pro světové dědictví a vyzvat daný stát k nápravě situace. Společně

by měl být vytvořen program s kroky vedoucími k záchraně a zachování objektu a nakonec by mělo být uskutečněno i jeho samotné provedení a nejlépe i odebrání památky ze *Seznamu světového dědictví v ohrožení* a její ponechání pouze na *Seznamu světového dědictví*. Zápis památky na *Seznam světového dědictví v ohrožení* navíc může být i pozitivním nástrojem k získání mezinárodní pozornosti a ke zvýšení zájmu o danou problematiku či prvotní příčinu ohrožení.³⁹

K 9. září 2018 je na tomto seznamu celkem 54 položek. Jedním z nejčerstvěji zapsaných objektů je například historické centrum Vídně nebo Národní parky Lake Turkana v Keni.⁴⁰

5.1 Vyškrtnutí statků ze Seznamu světového dědictví

V určitých situacích může dojít ke stažení statku ze *Seznamu*. Většinou se jedná o situaci, kdy byla památka natolik poškozena či pozměněna, že ztrácí své charakteristické rysy, pro které byla na *Seznam* zapsána. Jinými slovy památka již nesplňuje autentičnost, integritu a/nebo jedno z kritérií mimořádné univerzální hodnoty. Druhou příčinou, především u hrozeb potenciálních, může být neprovedení nápravných opatření v časovém horizontu stanoveném Výborem.⁴¹

O stažení památky ze *Seznamu* rozhoduje Výbor pro světové dědictví dvoutřetinovou většinou přítomných členů. Žádný statek však nesmí být vyškrtnut bez předchozího uvědomění a konzultace s daným státem.⁴² V praxi došlo k vyškrtnutí zatím pouze dvakrát. Poprvé o místo na *Seznamu* přišla přírodní rezervace v Ománu v roce 2007 kvůli radikálně zmenšené ploše.⁴³ Druhý případ se týkal labského údolí v Drážďanech v roce 2009, jehož panorama narušila stavba mostu.⁴⁴

SEZNAM SVĚTOVÉHO DĚDICTVÍ

1092

SEZNAM SVĚTOVÉHO DĚDICTVÍ V OHROŽENÍ

54

SEZNAM SVĚTOVÉHO DĚDICTVÍ V ČR

12

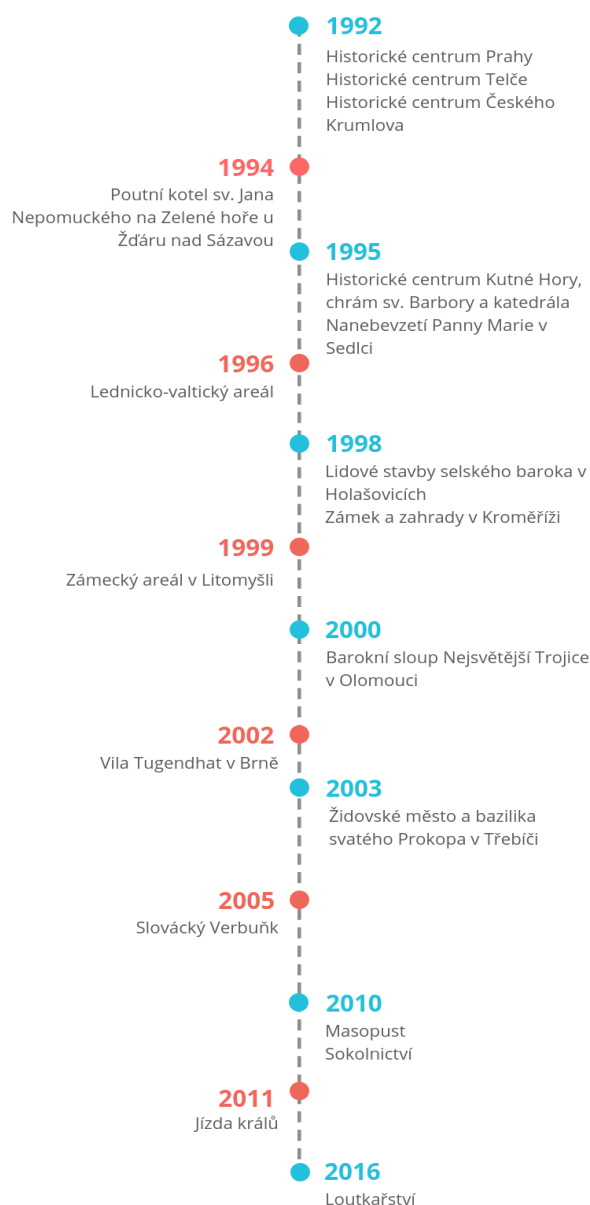
6 Světové dědictví v České republice

Česká republika se pyšní 12 zapsanými kulturními památkami na *Seznamu světového dědictví* a 5 nehmotnými na *Seznamu nemateriálního kulturního dědictví lidstva*.⁴⁵ Ačkoliv by se mohlo zdát, že Česko již vyčerpalo všechna svá esa v rukávu v podobě památek s mimořádnou hodnotou, stále zde existují iniciativy, které usilují o zápis dalších významných českých míst. Jednou z nich byla i snaha o zápis města Žatec, jehož přidání na *Seznam* však bylo odloženo,⁴⁶ nebo o zápis památek na rudné dolování v oblasti Krušných hor (Erzgebirge) společně s Německem,⁴⁷ či v současnosti posuzovaný návrh na zápis Krajiny pro chov a výcvik kočárových koní v Kladrubech nad Labem.⁴⁸

Zároveň se Česká republika, konkrétně hlavní město Praha, dlouhodobě potýká s problémy v podobně kolize urbanistického rozvoje a zachování pražského panoramatu. Za sporem, který UNESCO s Prahou vede, stojí výstavba výškových budov na pražské Pankráci, které by právě zmíněné panorama narušily. Zatím ale nebylo přistoupeno k žádným razantním krokům, věc je zatím pouze konzultována.⁴⁹

7 Závěr

Tendence ochraňovat světové dědictví se v průběhu minulého století vyvíjela plynule a postupně až do podoby *Seznamu světového dědictví* tak, jak jej známe dnes. Celá instituce však neslouží pouze k ochraně jako takové. Je to i cenný nástroj, který upozorňuje na celosvětový význam určitých objektů, sjednocuje a vzájemně představuje jednotlivé kulturní projevy a dědictví, jenž jsou hodny zachování příštím generacím. Tento projekt je jedním z nejrozsáhlejších na světě vůbec, jelikož je do něj zapojena drtivá většina států, což jen dokazuje jeho výji-

mečnost a důležitost na mezinárodní scéně.

V současné době stojí ochrana dědictví hlavně před otázkou, jak se vyrovnat s nepříznivými vlivy, jakým je například masový turismus, který s sebou zápis na *Seznam* často přináší, nebo jak vybalancovat ekonomický rozvoj státu s ochranou kulturního dědictví. UNESCO sice má nástroje jak tyto trendy

sledovat a vyhodnocovat, tak jako vypracovává i akční strategické plány dlouhodobě udržitelného směřování památek v daných regionech, ale velkou neznámou do budoucna zůstává nejen ochota států spolupracovat a návrhy implementovat, ale i vnímání „značky“ Světového dědictví jako takové.

Doporučené zdroje

Jak vznikla Haagská úmluva a její první protokol? Odpověď ve videu:

<https://youtu.be/mqdgj1aPHqs>

Pro zvědavce, jak vypadá zasedání Výboru pro světové dědictví:

<https://www.youtube.com/watch?v=LxZfOtRV6ek&list=PLWuYED1WVJINERXQfRSrME1RSHmSl9jqS>

Periodický reporting: co je to, proč je to a odpověď na jiné všetečné otázky:

<http://whc.unesco.org/en/periodicreporting/>

Pozor! Danger! Achtung! Attention! Světové dědictví v ohrožení: vstup na vlastní nebezpečí!

<http://whc.unesco.org/en/danger/>

The Operational Guidelines: Čím se řídí Seznam světového dědictví?

<http://whc.unesco.org/en/guidelines>

Seznam použitých zdrojů

- 1 Convention Concerning the Protection of the World Cultural and Natural Heritage [online]. [cit. 6. 9. 2018]. Dostupné z: <http://whc.unesco.org/archive/convention-en.pdf>
- 2 KUČOVÁ, Věra. Světové kulturní a přírodní dědictví UNESCO [online]. Praha, Národní památkový ústav – ústřední pracoviště, 2009 [cit. 6. 9. 2018]. ISBN 978-80-87104-52-1. Dostupné z: <https://www.npu.cz/portal/npu-a-pamatkova-pece/pamatky-a-pamatkova-pece/pravni-predpisy-a-mezinarodni-dokumenty/unesco-praha-2009.pdf>
- 3 World Heritage Information Kit [online]. Paříž, 2008 [cit. 6. 9. 2018]. Dostupné z: <http://whc.unesco.org/document/102072>
- 4 KAMIL, Jill. Aswan and Abu Simbel History and Guide [online]. Káhira, The American University in Cairo Press, 1993 [cit. 6. 9. 2018], str. 131-132. ISBN 977-424-314-5. Dostupné z: https://books.google.cz/books?id=nZGrBnInneIC&pg=PA130&lpg=PA130&dq=abu+simbel&source=bl&ots=nAkpN_sxjT&sig=R_2rDkFX_pbtwI2W8trDKITYs5o&hl=cs&sa=X&ved=oahUKEWj1uLfw_fTNAhWGmBoKHROwDyQ4ChDoAQg_MAU#v=onepage&q=abu%20simbel&f=false
- 5 World Heritage Information Kit [online]. Paříž, 2008 [cit. 6. 9. 2018]. Dostupné z: <http://whc.unesco.org/document/102072>
- 6 BATISSE, Michael; BOLLA, Gerard. The invention of „World Heritage“ [online]. Paříž, AFUS, 2005 [cit. 6. 9. 2018], str. 15–25. Dostupné z: https://www.google.cz/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=oahUKEWj5j_-8obOAhXB1BoKHfCBYQQFggdMAA&url=http%3A%2F%2Fwhc.unesco.org%2Fdocument%2F138563&usq=AFQjCNG7eX6mJAA_ohXoyIz4waDIVrSNew&sig2=Hoy5blrzXnhNFjTiKT-lnQ
- 7 Convention on the Means of Prohibiting and Preventing the Illicit Import, Export and Transfer of Ownership of Cultural Property. UNESCO [online]. Paříž, 1970 [cit. 15. 10. 2018]. Dostupné z: <http://unesdoc.unesco.org/images/0013/001333/133378mo.pdf>
- 8 KUČOVÁ, Věra. Světové kulturní a přírodní dědictví UNESCO [online]. Praha, Národní památkový ústav – ústřední pracoviště, 2009 [cit. 6. 9. 2018]. ISBN 978-80-87104-52-1. Dostupné z: <https://www.npu.cz/portal/npu-a-pamatkova-pece/pamatky-a-pamatkova-pece/pravni-predpisy-a-mezinarodni-dokumenty/unesco-praha-2009.pdf>
- 9 Protecting Our Heritage and Fostering Creativity. UNESCO [online]. [cit. 6. 9. 2018]. Dostupné z: <http://en.unesco.org/themes/protecting-our-heritage-and-fostering-creativity>
- 10 What is Intangible Cultural Heritage? UNESCO [online]. [cit. 6. 9. 2018]. Dostupné z: <http://www.unesco.org/culture/ich/en/what-is-intangible-heritage-00003>
- 11 The List of Intangible Cultural Heritage. UNESCO World Heritage Centre [online]. [cit. 6. 9. 2018]. Dostupné z: <http://www.unesco.org/culture/ich/en/lists>
- 12 UNESCO památky nehmotné. UNESCO Czech [online]. [cit. 6. 9. 2018]. Dostupné z: <http://www.unesco-czech.cz/unesco-pamatky-nehmotne/>
- 13 Operational Guidelines for the Convention on the Protection of the Underwater Cultural Heritage [online]. Květen 2015 [cit. 6. 9. 2018]. Dostupné z: <http://unesdoc.unesco.org/images/0023/002341/234177E.pdf>
- 14 The World's Underwater Cultural Heritage. UNESCO [online]. [cit. 6. 9. 2018]. Dostupné z: <http://www.unesco.org/new/en/culture/themes/underwater-cultural-heritage/underwater-cultural-heritage/>
- 15 Program UNESCO Paměť světa. MZV [online]. 2018 [cit. 15. 10. 2018]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/cr_v_mezinarodnich_organizacich/unesco/cr_v_unesco/program_unesco_pamet_sveta.html
- 16 Memory of the World. UNESCO [online]. 2018 [cit. 15. 10. 2018]. Dostupné z: <https://en.unesco.org/programme/mow>
- 17 The Orwell Papers. UNESCO [online]. [cit. 15. 10. 2018]. Dostupné z: <http://www.unesco.org/new/en/communication-and-information/memory-of-the-world/register/full-list-of-registered-heritage/registered-heritage-page-6/the-orwell-papers/>
- 18 Libri Prohibiti: Collection of periodicals of Czech and Slovak Samizdat in the years 1948-1989. UNESCO [online]. Dostupné z: <http://www.unesco.org/new/en/communication-and-information/memory-of-the-world/register/full-list-of-registered-heritage/registered-heritage-page-5/libri-prohibiti-collection-of-periodicals-of-czech-and-slovak-samizdat-in-the-years-1948-1989/>
- 19 Convention Concerning the Protection of the World Cultural and Natural Heritage [online]. [cit. 6. 9. 2018]. Dostupné z: <http://whc.unesco.org/archive/convention-en.pdf>

- 20 World Heritage Fund. UNESCO World Heritage Centre [online]. [cit. 6. 9. 2018]. Dostupné z: <http://whc.unesco.org/en/world-heritage-fund/>
- 21 States Parties Ratification Status. UNESCO World Heritage Centre [online]. [cit. 6. 9. 2018]. Dostupné z: <http://whc.unesco.org/en/statesparties/>
- 22 The World Heritage Committee. UNESCO World Heritage Centre [online]. [cit. 6. 9. 2018]. Dostupné z: <http://whc.unesco.org/en/committee/>
- 23 KUČOVÁ, Věra. Světové kulturní a přírodní dědictví UNESCO [online]. Praha, Národní památkový ústav – ústřední pracoviště, 2009 [cit. 6. 9. 2018]. ISBN 978-80-87104-52-1. Dostupné z: <https://www.npu.cz/portal/npu-a-pamatkova-pece/pamatky-a-pamatkova-pece/pravni-predpisy-a-mezinarodni-dokumenty/unesco-praha-2009.pdf>
- 24 Convention Concerning the Protection of the World Cultural and Natural Heritage [online]. [cit. 6. 9. 2018]. Dostupné z: <http://whc.unesco.org/archive/convention-en.pdf>
- 25 World Heritage List. UNESCO World Heritage Centre [online]. [cit. 6. 9. 2018]. Dostupné z: <https://whc.unesco.org/en/list/>
- 26 The Operational Guidelines for the Implementation of the World Heritage Convention [online]. Paříž, 2017 [cit. 6. 9. 2018]. Dostupné z: <https://whc.unesco.org/document/163852>
- 27 Tamtéž
- 28 World Heritage Information Kit [online]. Paříž, 2008 [cit. 6. 9. 2018]. Dostupné z: <http://whc.unesco.org/document/102072>
- 29 World Heritage Centre. UNESCO World Heritage Centre [online]. [cit. 7. 9. 2018]. Dostupné z: <https://whc.unesco.org/en/world-heritage-centre/>
- 30 World Heritage Information Kit [online]. Paříž, 2008 [cit. 6. 9. 2018]. Dostupné z: <http://whc.unesco.org/document/102072>
- 31 The Operational Guidelines for the Implementation of the World Heritage Convention [online]. Paříž, 2017 [cit. 6. 9. 2018]. Dostupné z: <https://whc.unesco.org/document/163852>
- 32 Tamtéž.
- 33 VLČKOVÁ, Jitka; KUČOVÁ, Věra; BENEŠ, Michal. Metodické principy přípravy nominací k zápisu na Seznam světového dědictví UNESCO a zásady uchování hodnot těchto statků [online]. Praha, Národní památkový ústav – ústřední pracoviště, 2011 [cit. 6. 9. 2018]. ISBN 978-80-87104-84-2. Dostupné z: <https://www.npu.cz/publikace/metodicke-principy-pripravy-nominaci-k-zapisu-na-seznam-svetoveho-dedictvi-unesco.pdf>
- 34 The Operational Guidelines for the Implementation of the World Heritage Convention [online]. Paříž, 2017 [cit. 6. 9. 2018]. Dostupné z: <https://whc.unesco.org/document/163852>
- 35 KUČOVÁ, Věra. Světové kulturní a přírodní dědictví UNESCO [online]. Praha, Národní památkový ústav – ústřední pracoviště, 2009. ISBN 978-80-87104-52-1. Dostupné z: <https://www.npu.cz/portal/npu-a-pamatkova-pece/pamatky-a-pamatkova-pece/pravni-predpisy-a-mezinarodni-dokumenty/unesco-praha-2009.pdf>
- 36 VLČKOVÁ, Jitka; KUČOVÁ, Věra; BENEŠ, Michal. Metodické principy přípravy nominací k zápisu na Seznam světového dědictví UNESCO a zásady uchování hodnot těchto statků [online]. Praha, Národní památkový ústav – ústřední pracoviště, 2011, str. 11. ISBN 978-80-87104-84-2. Dostupné z: <https://www.npu.cz/publikace/metodicke-principy-pripravy-nominaci-k-zapisu-na-seznam-svetoveho-dedictvi-unesco.pdf>
- 37 The Operational Guidelines for the Implementation of the World Heritage Convention [online]. Paříž, 2017 [cit. 6. 9. 2018]. Dostupné z: <https://whc.unesco.org/document/163852>
- 38 Periodic Reporting. UNESCO World Heritage Centre [online]. [cit. 6. 9. 2018]. Dostupné z: <http://whc.unesco.org/en/periodicreporting/>
- 39 Tamtéž
- 40 List of World Heritage in Danger. UNESCO World Heritage Centre [online]. [cit. 7. 9. 2018]. Dostupné z: <http://whc.unesco.org/en/danger/>
- 41 The Operational Guidelines for the Implementation of the World Heritage Convention [online]. Paříž, 2017 [cit. 7. 9. 2018]. Dostupné z: <https://whc.unesco.org/document/163852>
- 42 Tamtéž.
- 43 Arabian Oryx Sanctuary. UNESCO World Heritage Centre [online]. [cit. 7. 9. 2018]. Dostupné z: <http://whc.unesco.org/en/list/654>
- 44 Dresden Elbe Valley. UNESCO World Heritage Centre [online]. [cit. 7. 9. 2018]. Dostupné z: <http://whc.unesco.org/en/list/1156>
- 45 Vyškrtne UNESCO kvůli "mrakodrapům" Prahu? Příklad Drážďan ukazuje, že by to nebyla katastrofa. ČT 24 [online]. 18. 6. 2017 [cit. 7. 9. 2016]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/regiony/2155116-vyskrtne-unesco-kvuli-mrakodrapum-prahu-priklad-drazdan-ukazuje-ze-nebyla-katastrofa>

- 46 Česko má na seznamu UNESCO rekordních 12 památek. Co chránit dál, ptá se Baxa. ČT 24 [online]. 6. 7. 2018 [cit. 7. 9. 2016].
Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/2529316-cesko-ma-na-seznamu-unesco-rekordnich-12-pamatek-co-chranit-dal-pta-se-baxa>
- 47 Krušné hory na cestě na Seznam světového dědictví UNESCO. Montaregion Krušné hory - Erzgebirge [online]. [cit. 7. 9. 2018].
Dostupné z: <http://www.montanregion.cz/cz/>
- 48 Kladrubský hřebčín památkou UNESCO? Česká republika předala v Paříži podklady k zápisu. Český rozhlas [online]. 2018 [cit. 15. 10. 2018].
Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/kultura/kladruby-nad-labem-hrebcin-chov-kone-pamatka-podklady-zapis-seznam-unesco_1801302311_pla
- 49 Vyškrtne UNESCO kvůli "mrakodrapům" Prahu? Příklad Drážďan ukazuje, že by to nebyla katastrofa. ČT 24 [online]. 18. 6. 2017 [cit. 7. 9. 2016].
Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/regiony/2155116-vyskrtne-unesco-kvuli-mrakodrapum-prahu-priklad-drazdan-ukazuje-ze-nebyla-katastrofa>
- 50 VLČKOVÁ, Jitka; KUČOVÁ, Věra; BENEŠ, Michal. Metodické principy přípravy nominací k zápisu na Seznam světového dědictví UNESCO a zásady uchování hodnot těchto statků [online]. Praha, Národní památkový ústav – ústřední pracoviště, 2011 [cit. 6. 9. 2018]. ISBN 978-80-87104-84-2.
Dostupné z: <https://www.npu.cz/publikace/metodicke-principy-pripravy-nominaci-k-zapisu-na-seznam-svetoveho-dedictvi-unesco.pdf>

tohle je generální partner

tohle jsou TOP partneři

tohle jsou partneři

tohle jsou podporovatelé

tohle jsou mediální partneři

HOSPODÁŘSKÉ NOVINY

RESPEKT